

Advies 2021/13

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Eenmalige premie voor bepaalde begunstigen van het crisisoverbruggingsrecht

Samenvattend	1
1 Voorstel van eenmalige premie	2
1.1 Context	2
1.2 Personeel toepassingsgebied	2
1.3 Eenmalige premie	2
1.4 Aanvraagmodaliteiten	2
2 Kostprijs van de maatregel	3
3 Advies van het Comité	3

Samenvattend

Het ABC brengt een positief advies uit over een voorontwerp van wet dat een eenmalige premie voorziet voor zelfstandigen die de voorbije periode gedurende minstens 6 maanden gebruik hebben gemaakt van het crisisoverbruggingsrecht.

Vanuit de optiek van administratieve eenvoud, stelt het Comité voor om :

- de toekenning de laten verlopen via een automatische procedure in plaats van de zelfstandige hiertoe een aanvraag te laten indien. De sociaalverzekeringsfondsen beschikken over de nodige gegevens een automatische toekenningsprocedure op te zetten.
- de zelfstandige meteen het netto- in plaats van het brutobedrag van de premie uit te keren.

Daarnaast vraagt het Comité ook om de bepaling rond de toegelaten cumulatie te herformuleren zodat de eenmalige premie kan gecumuleerd worden met elk ander vervangingsinkomen.

1 Voorstel van eenmalige premie

1.1 Context

Naar analogie met de eenmalige premie voor tijdelijke werklozen met een laag loon¹, voorziet het voorontwerp van wet dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd de toekenning van een eenmalige premie aan bepaalde begunstigden van het crisioverbruggingsrecht. Hiermee wil men bijkomende ondersteuning bieden aan de zelfstandigen die zwaar getroffen zijn door de COVID-19-crisis.

1.2 Personeel toepassingsgebied

Om voor deze premie in aanmerking te komen, zal de zelfstandige minstens 6 maandelijkse uitkeringen crisioverbruggingsrecht (met uitzondering van de maatregel bij quarantaine of zorg voor een kind)² moeten hebben genoten³ tijdens de periode van 1 oktober 2020 tot 30 april 2021. Deze maanden dienen niet noodzakelijk opeenvolgend te zijn.

Enkel zelfstandigen, helpers en meewerkende echtgenoten die sociale bijdragen verschuldigd zijn die minstens gelijk zijn aan de minimumbijdrage voor een zelfstandige in hoofdberoep zullen deze premie kunnen genieten.

1.3 Eenmalige premie

De eenmalige premie zal 582,50 EUR bruto bedragen. Ze zal worden beschouwd als een bijkomende financiële uitkering 'crisioverbruggingsrecht' en wordt daardoor niet in aanmerking genomen voor het algemeen cumulplafond bedoeld in artikel 4quater, §3 en 4quinquies, §5 van de wet van 23 maart 2020.

1.4 Aanvraagmodaliteiten

Om de premie te krijgen, zal de zelfstandige ten laatste op 15 september 2021 een aanvraag moeten indienen bij zijn sociaalverzekeringsfonds. Na controle van de toekenningsvoorwaarden, zal het sociaalverzekeringsfonds uiterlijk op 30 september 2021 overgaan tot de betaling ervan. De zelfstandige zal steeds door zijn sociaalverzekeringsfonds in kennis worden gesteld van de beslissing.

¹ Koninklijk besluit van 28 maart 2021 betreffende het toekennen van een éénmalige premie voor tijdelijk werklozen met een laag loon, tewerkgesteld in een sector waar de activiteiten op bevel van de overheid moesten gestaakt worden, BS 31 maart 2021

² i.c. de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht wegens gedwongen onderbreking (enkele of dubbele uitkering), de tijdelijke crisismaatregel ter ondersteuning van de heropstart (van kracht tot de maand december 2020) en het crisioverbruggingsrecht in geval van aanzienlijke omzetsdaling (van kracht sinds 1 januari 2021).

³ Het moet gaan om rechtmatig verkregen uitkeringen. De uitkeringen die het voorwerp zijn van een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigde worden niet in aanmerking genomen.

2 Kostprijs van de maatregel

Op basis van RSVZ-gegevens blijkt dat 97.185 zelfstandigen gedurende minstens 6 (al dan niet opeenvolgende maanden) tijdelijke crisismaatregelen hebben genoten tijdens de beschouwde periode. De maximale brutokost van deze maatregel wordt bijgevolg geraamd op 56.610.262,50 EUR.

3 Advies van het Comité

Het ABC brengt een positief advies uit over het voorgelegde voorontwerp van wet dat een eenmalige premie voorziet voor zelfstandigen die de voorbije periode gedurende minstens 6 maanden gebruik hebben moeten maken van het crisioverbruggingsrecht om hun inkomensverlies als gevolg van de COVID-crisis te ondervangen. De premie vormt een welgekomen extra ondersteuning voor deze specifieke groep van zelfstandigen, die economisch zwaar getroffen is door de sanitaire crisis en de bijhorende sluitingsmaatregelen.

Het Comité heeft evenwel twee opmerkingen bij de modaliteiten van het voorgestelde systeem en wenst in dit licht enkele voorstellen tot bijsturing te doen.

Het belang van administratieve eenvoud

In de eerste plaats wijst het ABC op het belang van administratieve eenvoud en transparantie :

- op het niveau van de zelfstandige draagt dit bij tot het laagdrempelig karakter en dus de toegankelijkheid van het systeem;
- voor de uitvoeringsinstellingen vergemakkelijkt en versnelt dit de implementatie. Elke nieuwe maatregel in het sociaal statuut vergt van de uitvoeringsinstellingen⁴ de nodige i) tijd en ii) investering op het vlak van administratie⁵ en informatica⁶ op het vlak van operationalisering. Administratieve eenvoud beperkt deze investeringen⁷, alsook de voorbereidingstijd⁸. In het geval van de voorgestelde premie verdient het aspect van administratieve eenvoud volgens het Comité extra aandacht omdat het gaat om een maatregel die i) éénmalig van aard is en ii) binnen een relatief korte termijn moet worden uitgerold.

Vanuit de optiek van administratieve eenvoud, stelt het Comité voor om te opteren voor:

1. een automatische toekenningsprocedure. Een toekenning op aanvraag vergt van de zelfstandige steeds een zekere inspanning en leidt tot aanvragen van zelfstandigen waarvan vooraf geweten is dat ze niet in aanmerking komen. Het houdt bovendien het risico in dat sommige zelfstandigen hun recht niet opnemen. Daarnaast vraagt een toekenning op aanvraag van de uitvoeringsinstellingen het opzetten van een administratief

⁴ De sociaalverzekeringsfondsen maar ook het RSVZ en de cel ExpertIZ van de FOD Sociale Zekerheid

⁵ wetgeving, administratieve richtlijnen, formulieren, etc.

⁶ applicaties, gegevensstromen, ...

⁷ De Vereniging van Sociaalverzekeringsfondsen (VSVZ) heeft geraamd dat de kosten voor de informaticaontwikkelingen om deze maatregel binnen de fondsen in te voeren, 300.000 EUR zal bedragen.

⁸ De voorbereidingstijd wordt door de VSVZ voor alle fondsen geschat op 300 mandagen.

verwerkingsproces. De sociaalverzekeringsfondsen beschikken echter over alle noodzakelijke gegevens om i) potentiële rechthebbenden te identificeren en vervolgens ii) de begunstigden over de toekenning te informeren en iii) hen de premie uit te betalen. De premie is immers een aanvulling op de eerder genoten uitkering en aan geen enkele bijkomende voorwaarde onderworpen. Verder kan ook opgemerkt dat sociaalverzekeringsfondsen, in het kader van hun algemene informatieplicht ten aanzien van de zelfstandigen en van de bijzondere verplichtingen in het Handvest van de sociaal verzekerde, reeds de plicht hebben om deze zelfstandigen – die ze perfect kunnen identificeren – actief te informeren en een aanvraagformulier te bezorgen.

Het Comité brengt bovendien in herinnering dat een automatische toekenningsprocedure in dit geval ook logischerwijs zou voortvloeien uit de toepassing van de 'only once'-wetgeving en aansluit bij de ambitie van de federale regering om sociale rechten in toenemende mate te automatiseren om de non take up van sociale rechten te bestrijden⁹.

2. de toekenning van een netto in plaats van een bruto-uitkering. Dit is voor de zelfstandige bevattelijker en vermijdt dat de sociaalverzekeringsfondsen bijkomend belast worden met de opmaak en verzending van fiscale fiches en informatievertrekking ter zake.

Cumulatiemogelijkheden

Een tweede opmerking van het Comité heeft betrekking op de bepaling dat de eenmalige premie niet in aanmerking zal worden genomen voor het algemeen cumulplafond bedoeld in artikel 4quater, §3 en 4quinquies, §5 van de wet van 23 maart 2020. Mogelijk leidt deze formuleringswijze ertoe dat enkele specifieke situaties niet gevat worden en sommige zelfstandigen met een vervangingsinkomen onbedoeld uit de boot vallen¹⁰. Het Comité stelt daarom voor om ter vervanging te voorzien in een bepaling die in meer algemene termen stelt dat de eenmalige premie kan gecumuleerd worden met een vervangingsinkomen.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 11 juni 2021:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

⁹ Federaal regeerakkoord van oktober 2020

¹⁰ Bv. zelfstandigen die recent vanuit het crisisoverbruggingsrecht zijn doorgestroomd naar de arbeidsongeschiktheidsverzekering.